Entomologiska Föreningens sammanträde å Grand Restaurant National den 30 april 1910.

Vid Entomologiska Föreningens vårsammankomst valdes på styrelsens förslag till utländsk hedersledamot den berömde finske hemipterologen prof. O. M. REUTER i Helsingfors. Genom sin omfattande författarverksamhet, sin djupa lärdom, sin klarhet och tankeskärpa är prof, REUTER en af nutidens mest framstående entomologer; och det är för Entomologiska Föreningen en särskild glädje att allt ifrån sin början hafva fått räkna honom bland sina medlemmar och medarbetare. Genom döden hade föreningen förlorat sin ledamot adjunkten vid Västerås läroverk fil. kand. K. P. HÄGERSTRÖM. Årets vandringsstipendium tilldelades studeranden vid Karlstad läroverk FOLKE BORG.

Undertecknad meddelade, att första häftet af Entomologisk Tidskrift för innevarande år samma dag utkommit.

Föredraget för aftonen hölls af prof. V. B. WITTROCK, som i ett längre anförande skildrade intressanta drag från de biologiska studier, han särskildt i Bergianska trädgården under nio års tid anställt öfver en del där förekommande humlors lefnadssätt, deras blombesök, tiden för deras framträdande, de växter, som de olika arterna företrädesvis besöka o. s. v. Dessa studier gällde sju olika arter nämligen *Bombus terrestris, hypnorum, lapidarius, subterraneus hortorum, agrorum* och *silvarum*. Först af alla framkommer på våren den svarta och gula jordhumlan, *B. terrestris*, hvars öfvervintrande stora honor varma vårar redan före midten af april under brummande flykt fara omkring i den första solen. Under sex månader äro dessa humlor i verksamhet från tidigt på morgonen till sent på kvällen. Men vid hvilken tid börja dessa

flitiga varelser sin trägna verksamhet, äro de i rörelse blott då solen hunnit uppvärma luften och sända sina lifgifvande strålar öfver naturen, eller vakna de redan förut till lif och rörelse? Föredraganden hade tänkt sig finna de första i verksamhet vid sextiden på morgonen, men fann till sin öfverraskning denna tid redan ett myllrande lif af blombesökande humlor. Dag för dag skedde observationerna allt tidigare, men alltid voro de flitiga varelserna i verksamhet, och blott till före klockan två eller half tre på morgonen befunno sig humlorna ännu i natthvila. Men jordhumlorna fördraga ej blott den svala morgonluften utan arbeta äfven under regn. Deras temperament är olika, somliga äro lata, andra flitiga, somliga raska, andra tröga. Skulle blomman, som döljer den sökta nektarn, vara svåråtkomlig, afbita de, såsom på *Corydalis solida*, helt enkelt sporren och uppslicka den blottade saften. Om äfven en del växter såsom ljung, blåklockor, vallmo, liljor, lejongap o. a. med förkärlek uppsökas af jordhumlorna, utsträcka de sina besök till en hel massa andra växter, hvilkas artantal under tre års observationer uppgick till ej mindre än 328.

Bombus hypnorum är enl. föredraganden en mycket artig humla. Så fort hon på våren vaknar till lif, infinner hon sig i trädgårdens arbetsrum för att anmäla sin ankomst, som sker något senare än den föregåendes, i år den 17 april. Det är en härdig humla, som äfven under snöfall och regn är i verksamhet och långt efter solnedgången far omkring bland nektarfyllda blommor; krusbär, hallon, björnbär och rosor äro dess favoriter.

Ännu litet senare och den kanske allmännaste af dem alla, den vackra, svarta, med röd abdominalspets prydda stenhumlan, *B. lapidarius*, vaknar till lif ur vintersömnen. Om den än uppsöker nästan alla slags blommor — på tre år hade föredraganden observerat, att den besökt 570 arter — håller den sig dock särskildt gärna till compositéer, *Sedum*, *Syringa* o. a., aldrig exempelvis till *Papaver*, stannar några ögonblick vid en blomma för att rastlöst åter gifva sig till en annan. På en minut hade ej mindre än 26 blommor sålunda pröfvats och fått lämna den skatt af nektar, de möjligen hyste.

Den ståtliga, med långt sugorgan försedda *B. subterra-*

neus är mera nogräknad i valet af växter och på samma tid af tre år hade blott 98 olika af den besökta växtarter kunnat konstateras.

B. hortorum är i Bergianska trädgården om ej så allmän dock ingen sällsynthet; Labiater, Scrophulariacéer och andra äro dess favoriter bland växtvärlden, hvaribland tillsammans 119 arter under en treårsperiod blifvit konstaterade såsom besökta af denna humla.

För landtmännen är den med lång sugapparat försedda *B. agrorum* af största vikt, då rödklöfverns fruktsättning är beroende af denna humlas närvaro.

Studiet af dessa insekter hade beredt föredraganden stor glädje; några vaknare, arbetsammare och godlyntare djur funnes icke, aldrig anfalla de någon under arbetet, och hela deras lif tycks vara uppfylldt af tillfredsställelse och arbetsglädje.

Yngve Sjöstedt.